

พระราชบัญญัติ

ควบคุมการขายยา พุทธศักราช ๒๔๗๕

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎร

ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๔๗๕)

เจ้าพระยามรธา

พล. อ. เจ้าพระยาพิชเชนตรีโยธิน

ตราไว้ ณ วันที่ ๑๕ เมษายน พุทธศักราช ๒๔๘๐

เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่สภาผู้แทนราษฎรลงมติว่า สมควรควบคุมการ
ขายยาเพื่อคุ้มครองสวัสดิภาพของประชาชน

เล่ม ๕๔ หน้า ๑๗๘ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๘๐

จึงมีพระบรมราชโองการให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดย
คำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ตั้งต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ให้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
ควบคุมการขายยา พุทธศักราช ๒๔๗๕”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม
พุทธศักราช ๒๔๘๐ เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้มอบหมายให้รักษา
การตามพระราชบัญญัตินี้

“เจ้าพนักงาน” หมายความว่า เจ้าพนักงานซึ่งรัฐมนตรี
ตั้งขึ้น เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

“ยา” หมายความว่า วัตถุหรือของปรุงใด ๆ ซึ่งใช้ภายใน
หรือภายนอกร่างกายสำหรับบำบัดโรคหรือป้องกันโรค
หรือความเจ็บป่วย แต่ไม่รวมถึงวัตถุหรือของปรุง ซึ่งใช้
เฉพาะเป็นเครื่องอุปกรณ์ หรือให้ความสะดวกในการบำบัด
โรคหรือป้องกันโรค หรือความเจ็บป่วย เช่น เครื่อง
มือแพทย์ สำลี ผ้าพันแผล หรือที่ใช้เฉพาะเป็นเครื่อง
สำอาง เช่น ยาสีฟัน

วันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๘๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๔ หน้า ๑๓๕

๑ “ยาสมนไพร” หมายความว่า พฤษภชาติ ใช้เป็นยา โดยยังมีได้เป็นของปรุง

๒ “ยาอันตราย” หมายความว่า ยาซึ่งรัฐมนตรีประกาศ ในราชกิจจานุเบกษา ระบุว่าเป็นยาอันตรายตามความใน พระราชบัญญัตินี้

๓ “ยาสามัญประจำบ้าน” หมายความว่า ยาซึ่งรัฐมนตรี ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ระบุว่าเป็นยาสามัญประจำบ้าน ตามความในพระราชบัญญัตินี้

“ขาย” ให้รวมทั้งการรับไว้ขาย ยื่นขาย นำออกขาย หรือประกาศขาย ยังให้ขาย หรือยอมให้ขาย ส่งไปหรือ มีไว้เพื่อขาย

ในความหมายแห่งพระราชบัญญัตินี้ การแลกเปลี่ยน ก็ให้ถือว่า เป็นการขายด้วย

มาตรา ๔ พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช้บังคับแก่การขายยาอัน เป็นกิจการในหน้าที่ของรัฐบาลหรือเทศบาล

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีหน้าที่ รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจ ออกกฎกระทรวง เพื่อการดังต่อไปนี้ คือ

(๑) วางระเบียบการขอและการออกใบอนุญาต และกำหนดคุณสมบัติของบุคคลซึ่งพึงรับใบอนุญาต

(๒) กำหนดเงื่อนไขซึ่งผู้รับใบอนุญาตพึงปฏิบัติในเรื่องการขายยา การลงสมุดบัญชีเกี่ยวกับการขายยา และในเรื่องป้ายสถานที่ขายยา

(๓) กำหนดอัตราค่าธรรมเนียมสำหรับใบอนุญาตฉบับหนึ่ง ไม่เกินปีละห้าบาท สำหรับใบแทนใบอนุญาตฉบับหนึ่งไม่เกินหนึ่งบาท

(๔) การอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

การขายยาโดยทั่วไป

มาตรา ๖ ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบการขายยาโดยมิได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงาน

ในกรณีที่ห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทเป็นผู้ประกอบการขายยา ผู้จัดการห้างหุ้นส่วนหรือบริษัท ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานสำหรับประกอบการขายยานั้น

ใบอนุญาตประกอบการขายยาที่เจ้าพนักงาน ได้ออกให้แก่ผู้ใดย่อมคุ้มครองบุคคลผู้ประกอบการขายยาในฐานะเป็นลูกจ้างหรือคนใช้ของเจ้าของกิจการขายยา และซึ่งอยู่ในความควบคุมของผู้ได้รับใบอนุญาตนั้นด้วย

มาตรา ๗ การประกอบการขายยาในกรณีต่อไปนี้ ให้ยกเว้นจากบทบังคับตามความในมาตรา ๖ คือ

- (๑) การขายยาดำราหลวงของรัฐบาล
- (๒) การขายยาสมุนไพร ซึ่งมีขายอันตราย
- (๓) การขายยาสามัญประจำบ้าน
- (๔) การขายยาเฉพาะแก่บุคคล ซึ่งได้รับใบอนุญาตให้ขายยาตามพระราชบัญญัตินี้

(๕) การขายยาโดยแพทย์หรือทันตแพทย์เฉพาะแก่คนไข้ของตนหรือการขายยาโดยสัตว์แพทย์เฉพาะสำหรับสัตว์ ซึ่งตนบำบัดโรค

มาตรา ๘ ใบอนุญาตให้ประกอบการขายยา แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ

(ก) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่เจ้าของกิจการขายยาที่เป็นเภสัชกรแผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง หรือที่มีเภสัชกรแผน

ปัจจุบันชั้นหนึ่งเป็นผู้ควบคุมกิจการนั้น หรือในกรณีที่ห้าง
หุ้นส่วนหรือบริษัทเป็นเจ้าของกิจการ ผู้จัดการห้างหุ้นส่วน
หรือบริษัท เป็นเกสัชชกรแผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง หรือที่มี
เกสัชชกรแผนปัจจุบันชั้นหนึ่งควบคุมกิจการนั้น

(ข) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่เจ้าของกิจการขายยาที่เป็น
เกสัชชกรแผนปัจจุบันชั้นสองหรือที่มีเกสัชชกรแผนปัจจุบัน
ชั้นสอง เป็นผู้ควบคุมกิจการนั้น หรือในกรณีที่ห้างหุ้น
ส่วนหรือบริษัทเป็นเจ้าของกิจการ ผู้จัดการห้างหุ้นส่วน หรือ
บริษัทเป็นเกสัชชกรแผนปัจจุบันชั้นสอง หรือที่มีเกสัชชกร
แผนปัจจุบันชั้นสองควบคุมกิจการนั้น

(ค) ใบอนุญาตที่ออกให้แก่เจ้าของหรือผู้จัดการที่มีได้
เป็นเกสัชชกรแผนปัจจุบัน หรือไม่มีเกสัชชกรแผนปัจจุบัน
เป็นผู้ควบคุมกิจการนั้น

มาตรา ๘ ใบอนุญาตทุกฉบับให้ใช้ได้จนถึงวันที่ ๓๑
มีนาคมแห่งปีที่ออกและใช้ ได้เฉพาะสถานที่ซึ่งปรากฏใน
ใบอนุญาต

มาตรา ๑๐ ผู้รับใบอนุญาตทุกคนต้องแสดงใบอนุญาต
ของตนไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ซึ่งเห็นได้ง่ายในสถานที่ขาย
ยาซึ่งตนได้รับอนุญาต

มาตรา ๑๑ ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาโดยใช้ชื่อยา แสดงสรรพคุณของยาหรือแสดงรูปหรือภาพใด ๆ หรือโดยวิธีอื่นใด ซึ่งส่อให้เข้าใจความหมายได้เช่นเดียวกับความหมายต่อไปนี้

(๑) ข้อความซึ่งไม่เป็นแต่เพียงแสดงว่า ยานั้นสำหรับบำบัดโรคชนิดใด แต่เป็นการอวดอ้างสรรพคุณหรือความศักดิ์สิทธิ์ของยานั้นโดยไม่มีหลักฐาน อันได้พิสูจน์เห็นจริงแล้วตามวิธีวิทยาศาสตร์

(๒) ข้อความซึ่งแสดงการรับรองสรรพคุณหรือความศักดิ์สิทธิ์ของยานั้น จากผู้บ่วยหรือผู้อื่นใดโดยไม่มีหลักฐานอันได้พิสูจน์เห็นจริงแล้วตามวิธีวิทยาศาสตร์

(๓) ข้อความซึ่งแสดงว่า ยานั้นเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมความกำหนัด

การขายยาที่มีสลากหรือสิ่งใดรวมไปให้แก่ผู้ซื้อโดยมีข้อความในสลากหรือสิ่งนั้น ๆ ฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติในวรรคข้างต้น ก็ให้ถือว่าเป็นการโฆษณาตามความหมายในมาตรานี้ด้วย

ความในมาตรานี้มิให้ใช้บังคับในการโฆษณาที่ส่งตรงเฉพาะแก่ผู้ประกอบโรคศิลปะโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๑๒ ในการโฆษณาออกขายยา ต้องแจ้งนาม
สถานที่ขายยาของผู้รับใบอนุญาตให้ขายยาตามพระราชบัญญัติ
นี้ไว้ด้วย แต่ถ้าเป็นการโฆษณาออกขายยา ซึ่งได้
รับความยกเว้นตามมาตรา ๗ ก็ให้แจ้งนามและสถานที่ขาย
ยาของผู้รับผิดชอบในการให้โฆษณาออกขายยาไว้ด้วย

หมวด ๒

การขายยาอันตราย

มาตรา ๑๓ การขายยาอันตรายให้ทำได้เฉพาะบุคคล
ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้รับใบอนุญาตประเภท (ก) ตามความในมาตรา
๘ แต่ถ้าเจ้าของกิจการขายยามิใช่เป็นเภสัชกรแผนปัจจุบัน
ชั้นหนึ่ง การขายต้องอยู่ในความควบคุมของเภสัชกร
แผนปัจจุบันชั้นหนึ่ง

(๒) ผู้รับใบอนุญาตประเภท (ข) ตามความในมาตรา
๘ แต่ถ้าเจ้าของกิจการขายยามิใช่เป็นเภสัชกรแผนปัจจุ
บันชั้นสอง การขายต้องอยู่ในความควบคุมของเภสัชกร
แผนปัจจุบันชั้นสอง

การขายยาอันตราย โดยเภสัชกรแผนปัจจุบันชั้นสอง
หรือในความควบคุมของเภสัชกรแผนปัจจุบันชั้นสองนั้น

ให้ขายได้เฉพาะแก่ผู้ประกอบโรคศิลปะแผนปัจจุบันชั้น
หนึ่งโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือแก่องค์การในรัฐบาล

มาตรา ๑๔ ยาอันตรายทุกขนานซึ่งขายให้แก่ผู้ใด โดย
ไม่มีใบสั่งของแพทย์ต้องแจ้งชื่อยาไว้ที่สลากประจำภาชนะ
บรรจุยานั้น กับให้มีคำว่า “ยาอันตราย” เป็นตัวอักษร
แดงซึ่งเห็นได้ชัดไว้ที่สลากนั้นด้วย

หมวด ๓

อำนาจตรวจและยึด

มาตรา ๑๕ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจเข้าตรวจสถานที่ขาย
ยาได้ระหว่างเวลาอาทิตย์ขึ้นถึงอาทิตย์ตก และมีอำนาจ
ตรวจสมุดบัญชีเกี่ยวกับการขายยา รวมทั้งยาซึ่งผู้นั้นมีอยู่ได้
ด้วย

บรรดาสมุดบัญชี และยาซึ่งเจ้าพนักงานเรียกเพื่อตรวจ
นั้น ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงแก่เจ้าพนักงาน

มาตรา ๑๖ ให้เจ้าพนักงานมีอำนาจยึดยาใดๆ อันขาย
โดยฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่มีการยึดยาไว้และไม่มีการฟ้องถึงศาลด้วยเหตุ
ใดๆ ก็ตาม ถ้าภายในกำหนด ๖ เดือนนับแต่วันยึดไม่มี
ผู้ใดมาอ้างว่าเป็นเจ้าของหรือผู้ครอบครองยานั้น โดยเงื่อนไข

เล่ม ๕๔ หน้า ๑๘๖ ราชกิจจานุเบกษา วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๔๘๐

โทษซึ่งไม่ขัดต่อบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ก็ให้ตกเป็นของ
กรมสาธารณสุข

หมวด ๕

การพักใบอนุญาต

มาตรา ๑๗ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตให้ประกอบการขาย
ยาต้องโทษจำคุก โดยบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้า
พนักงานผู้ออกใบอนุญาตมีอำนาจพักการอนุญาตสำหรับผู้นั้น
ได้ไม่เกินอายุใบอนุญาตฉบับนั้น

หมวด ๕

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๑๘ ผู้ใดประกอบการขายยาฝ่าฝืนต่อมาตรา ๖
หรือขายยาอันตรายฝ่าฝืนต่อมาตรา ๑๓ ผู้นั้นมีความผิดต้อง
ระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าร้อย
บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๑๙ ผู้รับใบอนุญาตประกอบการขายยาคนใด
ประกอบการขายยานอกสถานที่ซึ่งปรากฏในใบอนุญาตฝ่าฝืน
ต่อมาตรา ๘ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้า
สิบบาท

มาตรา ๒๐ ผู้รับใบอนุญาตประกอบการขายยาคนใดไม่
แสดงใบอนุญาตตามมาตรา ๑๐ หรือไม่แสดงสมุดบัญชีหรือ
ยาซึ่งเจ้าพนักงานเรียกเพื่อตรวจ ตามมาตรา ๑๕ ผู้นั้นมี
ความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินสิบสองบาท

มาตรา ๒๑ ผู้ใดทำการโฆษณาฝ่าฝืนต่อมาตรา ๑๑ หรือ
๑๒ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน
หรือปรับไม่เกินร้อยบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๒ ผู้ใดขายยาอันตรายฝ่าฝืนต่อมาตรา ๑๔ ผู้
นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าสิบบาท

มาตรา ๒๓ ผู้ใดละเมิดกฎกระทรวงซึ่งออกตามความใน
พระราชบัญญัตินี้ ผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกิน
ร้อยบาท

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

(ตามมติคณะรัฐมนตรี)

พิบูลสงคราม

รัฐมนตรี